

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 9Cdo/47/2024                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 7121202923                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 28.05.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Martin Holíč             |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:7121202923.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ N.B.. W. V.H., narodeného X. T. XXXX, W., T. Č.. X, 2/ N.. Y. V., narodeného XX. J. XXXX, W., W. Č.. XX a 3/ N.. W. W. V., narodenej XX. Y. XXXX, W., H. Č.. X, zastúpených ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Ján Tokár, spol. s r.o., Košice, Werferova 1/2582, proti žalovanému Košickému samosprávnemu kraju, Košice, Nám. Maratónu Mieru č. 68, IČO: 35541016, o zaplatenie 15.600 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 42C/13/2021, pôvodne Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 42C/13/2021, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 16. novembra 2023 sp. zn. 2Co/27/2023, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. septembra 2022 sp. zn. 42C/13/2021 výrokom I. zastavil konanie o zaplatenie sumy 741,65 eur; výrokom II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a výrokom III. žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Predmetom sporu bol nárok žalobcov na náhradu za obmedzenie ich vlastníckeho práva vznikom vecného bremena na základe zákona, a to ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z. z.“), na pozemkoch parc. č. XXX/XX a parc. č. XXX/XX, na ktorých sa nachádza cesta III. triedy, vo vlastníctve a správe žalovaného.

1.1. S poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (sp. zn. 2Cdo/194/2018, 8Cdo/17/2019, 1Cdo/99/2019 a 1Cdo/171/2021), súd prvej inštancie posúdil finančnú náhradu za vznik vecného bremena ako jednorazovú, ktorá nemá charakter opakovaného plnenia, v dôsledku čoho prihliadol na námietku premlčania vznesenú žalovaným a žalobu zamietol. Stotožnil sa so záverom rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2019, v zmysle ktorého vlastník pozemku si nárok na odplatu mohol uplatniť v lehote troch rokov od jeho vzniku, t.j. od 1. júla 2009 (účinnosťou zákona č.

66/2009) do 1. júla 2012 a s odkazom na rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/194/2018 a sp. zn. 8Cdo/17/2019, považoval za už vyriešenú právnu otázku či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme jednorazovej platby alebo pravidelných platieb primeranej náhrady, počas trvania núteného obmedzenia.

1.2. Najvyšší súd v označenom rozhodnutí citoval odseky 37 - 46 odôvodnenia rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/194/2018, v zmysle ktorých judikatúra najvyššieho súdu, akceptovaná ústavným súdom, dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“ alebo „zákon o vlastníctve bytov a nebytových priestorov“), vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku, ku dňu účinnosti tohto zákona, a nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. Ani nález ústavného súdu PL. ÚS 42/2015 neovplyvnil ustálený právny názor, podľa ktorého nemožno stotožňovať právnu úpravu zákonom č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, o primeranej jednorazovej náhrade za zriadenie vecného bremena a náhradu za vecné bremeno upravené v § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., vzhľadom na reguláciu odlišných situácií, vyjadrujúcich rôznu formu obmedzenia v užívaní nehnuteľností. Náhrada je poskytovaná za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri výkone práv a povinností podľa § 10 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, pričom pri právnej úprave podľa zákona č. 182/1993 Z. z. vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t.j. od účinnosti zákona. Aj pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. je jeho rozsah určiteľný pri jeho vzniku.

1.3. Súd preto uzavrel, že ide o zákonné vecné bremeno odôvodnené verejným záujmom, čím sa výrazne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva podľa zákona č. 182/1993 Z. z., v prípade ktorého je náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva jednorazová. Z dôvodu, že vlastník pozemku si neuplatnil nárok na odplatu v lehote troch rokov od jeho vzniku, právo sa premlčalo. Obdobný záver vyplýval aj z rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/171/2021 (hoci vecné bremeno vzniklo podľa iného právneho predpisu, nezohľadňuje špecifiká zákona č. 66/2009 Z. z., časový charakter obmedzenia, ale skutková podstata v posudzovaných rozhodnutiach bola rovnaká). Vo vzťahu k námietkam žalobcov, ktorí sa nestotožnili so záverom, že vecné bremená, konštruované zákonom č. 66/2009 Z. z. a zákonom č. 182/1993 Z. z., sú zákonnými vecnými bremenami, s podobným obsahom, ako aj v súvislosti s namietaným časovým aspektom a spôsobom vzniku vecných bremien, súd prvej inštancie odkázal na vyššie uvedenú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd odôvodnil § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov), teda zásadou úspechu, pričom žalovanému, ktorý bol úspešnou stranou v spore, náhradu trov konania nepriznal, keďže mu trovy konania nevznikli.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom zo 16. novembra 2023 sp. zn. 2Co/27/2023 rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania ako vecne správne potvrdil. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 1, 2 CSP) a na zdôraznenie jeho správnosti uviedol ďalšie dôvody. Konštatoval, že ak súd prvej inštancie použil argumentáciu a právne závery o relevantnej právnej otázke z odôvodnení jednotlivých rozhodnutí najvyššieho súdu (v skutkovo a právne obdobných veciach), neznamená to arbitrárnosť, ani nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu posúdil vec v súlade s aktuálnou súdnou praxou dovolacieho súdu, ktorá nebola spochybnená ani ústavným súdom. Odvolacie námietky žalobcov boli už predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi vysporiadal.

2.1. Odvolací súd zhrnul, že námietky žalobcov sa týkali nesúhlasu s právnym posúdením veci v otázke jednorazového charakteru odplaty za zákonné vecné bremeno, aj s ohľadom na rozdielnosť zákona č. 66/2009 Z. z. a zákona č. 182/1993 Z. z. Pripomenul, že všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pozemkov pod stavbami, patriacim vyššiemu územnému celku, patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad, upravujúcich inštitút vecného bremena. Ak judikatúra najvyššieho súdu, akceptovaná ústavným súdom, dospela k záveru, že právo na

náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku, ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z.

2.2. Zákonné vecné bremená podľa odvolacieho súdu majú všetky jednotiace znaky, t.j. ide o obmedzenie vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru, s významným prvkom súkromnoprávnym, kedy okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezaväzí, či sú zapísané v katastri nehnuteľností. Odvolací súd poukázal na argumentáciu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/49/2014, v zmysle ktorého finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena, ktoré vzniká „in rem“, teda vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku, bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno ale jeho vznik posudzovať samostatne, v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Nie je logické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu, za už vzniknuté vecné bremeno. Predmetný názor (v jeho podstate) považoval za ústavne udržateľný aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Obdobne ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu, týkajúce sa opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 182/1993 Z. z., na vyššie uvedených záveroch nič nezmenili (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalovanému v odvolacom konaní preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovia neboli v odvolacom konaní úspešní, preto stranám sporu náhrada trov odvolacieho konania priznaná nebola.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhli, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Porušenie práva na spravodlivý proces vzhľadli v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia. Výtýkali odvolaciemu súdu odkaz na rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré prezentoval ako ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, avšak z obsahu týchto rozhodnutí nevyplývajú odpovede na nastolené právne otázky, konkrétne rozdielnosť právnej úpravy, odlišné predpoklady vzniku vecného bremena, mechanizmus ich vzniku, iná dĺžka obmedzenia vlastníckeho práva, skryté vyvlastňovanie, výška náhrady, adresáti právnej úpravy, najmä sledovaný cieľ právnej úpravy.

3.1. Hoci v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/194/2019, na ktoré odkazoval aj odvolací súd, sú naznačené isté paralely medzi náhradami za zriadenie vecného bremena podľa dotknutých dvoch právnych predpisov (pojmy legálne vecné bremeno a verejnoprávny charakter), avšak tu právna argumentácia, ako aj zhoda právnych úprav podľa dovolateľov končí. Uvedené rozhodnutie vyčerpávajúcim spôsobom neodpovedá na podstatné právne otázky. Ani ďalšie dve rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 8Cdo/17/2019 a 1Cdo/99/2019 nepridávajú na záveroch nič nové a vo svojej podstate odkazujú na odseky 36 až 47 odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 2Cdo/194/2019.

3.2. S poukazom na citáciu relevantných ustanovení dotknutých právnych predpisov, dovolateľom nebolo tiež zrejmé, z čoho vychádzal odvolací súd vo svojom konštatovaní, že vecné bremená sa do katastra nehnuteľností nezapisujú, keďže z dikcie zákonných ustanovení vyplýva, že zákonodarca zápis vecných bremien do katastra nehnuteľností vyžaduje.

3.3. Žalobcovia prípustnosť dovolania vyvodzovali aj z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, poukazujúc na potrebu vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená nebola, a to 1/. či je zákonné vecné bremeno konštituované podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. a zákonné vecné bremeno podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., identické, pokiaľ ide o ich vznik, obsah, práva a povinnosti z nich vyplývajúce; 2/. či náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. je jednorazová alebo opakujúca sa.

3.4. Žalobcovia namietali, že odvolací súd poukazuje na závery vyplývajúce z rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/194/2018 a sp. zn. 8Cdo/17/2019, ktoré vychádzajú z rozhodnutia R 73/2016, to však riešilo priznávanie náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. (vo vzťahu k uvedeným záverom podľa žalobcov existujú aj odlišné právne názory, napr. sp. zn. 4MCdo/2/2014).

3.5. Žalobcovia argumentovali podstatnými rozdielmi medzi obidvoma vecnými bremenami,

vyplývajúcimi už z úpravy ich vzniku, keďže vznik vecného bremena podľa zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov je daný ex lege, automaticky a bez ďalšieho, ale vznik vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. je viazaný na podmienku, že nesmie byť iné právo k pozemku dojednané zmluvne. Ďalším výrazným rozdielom je úprava trvania vecného bremena, ktoré podľa zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniká na dobu neurčitú, zatiaľ čo trvanie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. je výslovne ohraničené vykonaním pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území (t. j. má len dočasný charakter, do vysporiadania vzťahov k pozemku). Tretím rozdielom je účel, na ktorý sú predmetné vecné bremená zriaďované. Zákon č. 182/1993 Z. z. reguluje konečné vysporiadanie právnych vzťahov k pozemku pod bytovým domom a účelom zákona č. 66/2009 Z. z. je konštituovanie vecného bremena, ktoré má vzťahy k pozemkom upraviť len dočasne, kým budú definitívne upravené výsledkom konania o pozemkových úpravách. Dočasný charakter vecného bremena tu nasvedčuje tomu, aby právo na náhradu za obmedzenie bolo právom opakujúcim. V opačnom prípade ide podľa žalobcov o vyvlastnenie.

3.6. Dovolateľa dali do pozornosti aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Agosi c. Taliansko (24. 10. 1986, Annuaire č. 1087), v ktorom súd zdôraznil, že otázka proporcionality vyžaduje určiť, či existoval rozumný vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným účelom. Analogická aplikácia zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov pri posudzovaní vecných bremien podľa zákona č. 66/2009 Z. z., nie je podľa názoru dovolateľov správna ani spravodlivá. Ústavný súd sa už v minulosti vyjadril k nútenému obmedzeniu vlastníckych práv, keď uviedol, že primeraná náhrada za vyvlastnenie môže byť vyššia ako primeraná náhrada za obmedzenie vlastníckych práv. Na rozdiel od vyvlastnenia, kde môže dôjsť k jednorazovému vyplateniu náhrady, pri nútenom obmedzení možno uvažovať o opakovaných platiach primeranej náhrady počas jeho trvania.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) žalobcovia, zastúpení v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421

CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

10. Žalobcovia prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali primárne z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces opierali o tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené. Dovolací súd preto prostredníctvom uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľmi namietanej procesnej vade.

11. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07).

12. Podľa ústavného súdu zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná rozporom súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov, s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky musia pritom dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

13. K námietke nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd vo väzbe na odseky 2.1. a 2.2. tohto rozhodnutia uvádza, že v posudzovanom spore obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. Z odôvodnenia preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP, stotožniac sa s jeho dôvodmi, vrátane skutkových a právnych záverov. V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej odvolacej argumentácii žalobcov (uplatnenej aj v dovolaní), ohľadom nimi spochybňovaného záveru o jednorazovom charaktere odplaty za vecné bremeno, ktoré vzniklo zo zákona podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. (odsek 20 rozsudku odvolacieho súdu). V rozpore s uvedeným potom vyznieva tvrdenie dovolateľov o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces.

15. Dovolatelia za nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu považovali nevysporiadanie sa s ich podstatnými argumentmi ohľadne rozdielnosti právnych úprav, t. j. zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a zákona č. 66/2009 Z. z. (odsek 3 tohto rozhodnutia), najmä odlišného vzniku, obsahu a účelu zákonných vecných bremien, nepripúšťajúcich analogickú aplikáciu, osobitne vo vzťahu k charakteru náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva.

16. Súd prvej inštancie v prejednávanej veci, v odsekoch 27 a 28 odôvodnenia rozhodnutia, sa zaoberal odlišnosťami dotknutých právnych úprav, s poukazom na závery uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/171/2021, v zmysle ktorého súd neprijal argumentáciu o odlišnosti prípadov (vznik vecného bremena podľa rozdielnych právnych predpisov, nezohľadnenie špecifik zákona č. 66/2009 Z. z., ani

časového charakteru obmedzenia), z dôvodu, že skutková podstata v oboch posudzovaných rozhodnutiach je identická a zjavne išlo o skutkovo analogické situácie, líšiac sa len v konkrétnych okolnostiach. V súvislosti s argumentáciou žalobcov, ktorí namietali, že vecné bremená zriadené zákonom č. 66/2009 Z. z. a zákonom č. 182/1993 Z. z. predstavujú zákonné vecné bremená s rovnakým alebo podobným obsahom, ale i s ohľadom na časový aspekt a spôsob vzniku, súd prvej inštancie odkázal na právne závery dovolacieho súdu uvedené v odseku 25 až 27 svojho rozhodnutia, predstavujúce ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (viď ods. 1.1. tohto rozhodnutia).

17. S týmito závermi sa v plnom rozsahu stotožnil tiež odvolací súd, ktorý v odseku 20 rozhodnutia konštatoval, že námietky žalobcov sa týkali nesprávneho vyriešenia charakteru odplaty za zákonné vecné bremeno, aj s ohľadom na rozdielnosť dotknutých právnych predpisov. Argumentoval jednotiacimi znakmi zákonných vecných bremien, ktorými sú obmedzenie vlastníckeho práva, založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezaväzuje, či sú zapísané v katastri nehnuteľností. Nemôže byť preto tomu inak, ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Odvolací súd tak poukázal i na názor vyslovený v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/49/2014, v zmysle ktorého finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 182/1993 Z. z. je majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena, ktoré vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová (nemá charakter opakovaného plnenia), keď je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Uvedený záver považoval za ústavne udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (viď odsek 2.2 tohto rozhodnutia).

18. Z uvedeného je zjavné, že pokiaľ odvolací súd výslovne nereagoval na jednotlivé rozdielnosti namietané žalobcami v odvolaní, považoval za právne významný komplex označených spoločných znakov zákonných vecných bremien, na ktorý namietané rozdielnosti nemali relevantný vplyv, a to aj s odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax (R 71/2018), od ktorej podľa súdu nebol daný dôvod sa odkloniť.

19. Je potrebné uviesť, že vecné bremená zriadené na základe zákona majú špecifický režim upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené, no majú aj prvok súkromnoprávny. Občianske právo definuje vecné bremeno ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktoré ho obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená majú tento charakter tiež. Ich režim ale nie je celkom totožný s režimom zmluvných vecných bremien, lebo sa riadi špeciálnou úpravou právnych predpisov, ktoré upravujú činnosti, na ktorých prevádzkovanie vznikli (sp. zn. 4Cdo/89/2008). Ak odvolací súd v prejednávanej veci zhodné znaky dotknutých právnych úprav zákonných vecných bremien posúdil ako právne významné a dostatočné pre meritórne rozhodnutie (odkazujúc na ustálenú rozhodovaciu prax, porov. odsek 33 tohto rozhodnutia), preferujúc ich pred žalobcami tvrdenými rozdielnosťami právnej úpravy, uvedené nedáva podklad pre záver, že svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvoláciu argumentáciu dovolateľov.

20. Dovolací súd sa nestotožnil s námietkou dovolateľov o konštatovaní odvolacieho súdu, že vecné bremená sa do katastra nehnuteľností nezapisujú. Odvolací súd v odseku 20 odôvodnenia rozhodnutia označil ako jednotiaci znak predmetných právnych úprav aj to, že nezaväzuje, či je zákonné vecné bremeno zapísané v katastri nehnuteľností (v oboch prípadoch ide o zápis vecných bremien záznamom, nie vklad do katastra nehnuteľností, ktorým vznikajú, menia sa alebo zanikajú práva k nehnuteľnostiam).

21. Nedostatky odôvodnenia súdneho rozhodnutia musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v článku 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 336/2019). Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva nedostatočnosť, ani absencia

skutkových a právnych záverov, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

22. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (*Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, *Hiro Balani c. Španielsko* z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, *Georgiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

23. Svojvôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách: ako procesná svojvôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov, upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojvôľa, teda extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo nebol daný prípad.

24. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok.

25. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolatelia sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanej veci dovolatelia cez vadu zmätočnosti namietali aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (právna argumentácia týkajúca sa pojmov, predstavujúcich paralelu či rozdielnosť právnych úprav). Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu nesprávne právne posúdenie vecí ale nezakladá vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f) CSP (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/58/2022).

26. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalobcov v tejto časti procesne neprípustné, čo je dôvodom na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

27. Dovolatelia v podanom dovolaní uplatnili aj dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

28. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP má byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má teda len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľov odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 433 a § 432 ods. 2 CSP) a pri ktorej s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, sudy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľov priaznivejším spôsobom.

29. Najvyšší súd konštantne uvádza vo svojich rozhodnutiach, že právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Z uvedeného vyplýva rozsah, ale aj obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť. Dovolací dôvod preto dovolateľ musí vymedziť tak, že uvedie ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť práve tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

30. Dovolací súd posudzujúci dovolanie žalobcov podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP), z vymedzenia právnych otázok i dovolacieho dôvodu a vyhodnotením textu dovolania ako celku konštatuje, že podstata dovolacej argumentácie spočívala vo vyriešení otázky, či finančná náhrada za vznik vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. je jednorazová a nemá charakter opakovaného plnenia (označená v dovolaní ako otázka č. 2.).

31. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP považoval za podstatné to, či nastolená právna otázka bola už v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu riešená. Dospel k záveru, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu o dovolaní v tomto spore už existovali rozhodnutia v druhovo totožných veciach, v ktorých sa dovolací súd s položenou právnou otázkou zaoberal, konkrétne napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/49/2023 zo dňa 26. 6. 2024, sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30. 11. 2020, sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26. 8. 2019, 1Cdo/99/2019 zo dňa 26. 1. 2022, sp. zn. 5Cdo/175/2019 zo dňa 27. 4. 2022 a sp. zn. 2Cdo/53/2022 zo dňa 30. 05. 2024. Prípustnosť dovolania preto dovolací súd posudzoval podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a skúmal, či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

32. Pre právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (R 83/2018).

33. Vo vzťahu k dovolacej otázke z vyššie označených rozhodnutí najvyššieho súdu zhodne vyplýva, že nosná právna otázka (o jednorazovosti náhrady za vznik vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z.) praxou súdnych autorít už bola vyriešená, keďže za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu treba považovať nielen rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ale i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor. Nebolo tak (iba) na základe uznesenia z 30. novembra 2020 sp. zn. 8Cdo/17/2019, ktorým najvyšší súd zrušil predchádzajúce odvolacie rozhodnutie. Prítom toto dovolacie rozhodnutie prešlo aj testom ústavnosti zo strany ústavného súdu, ktorý ústavnú sťažnosť žalobcov uznesením z 30. septembra 2021 sp. zn. III. ÚS 537/2021 odmietol, vecne rešpektujúc predovšetkým princíp subsidiarity. K podobným záverom dospel najvyšší súd aj v rozsudku z 31. marca 2022 sp. zn. 2Cdo/151/2020 a v uznesení z 27. apríla 2022 sp. zn. 5Cdo/175/2019, či v rámci obiter dictum v uznesení z 28. júla 2022 sp. zn. 5Cdo/63/2021.

33.1. Tiež v uznesení z 26. augusta 2019 sp. zn. 2Cdo/194/2018 najvyšší súd riešil podobnú otázku, či existuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za

obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. vo forme opakujúceho sa plnenia. V tejto súvislosti najvyšší súd uviedol, že podobnú právnu otázku už dovolací súd riešil (7Cdo/26/2014 a 3Cdo/49/2014), i keď v iných právnych súvislostiach (zákon č. 182/1993 Z.z.), pričom tam vyslovený „názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z.z. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia. Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezaväz, či je zákonné vecné bremeno zapísané v katastri nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov“. Predmetné rozhodnutie rovnako prešlo testom ústavnosti, keď ústavný súd uznesením z 28. októbra 2020 sp. zn. IV. ÚS 539/2020 odmietol sťažnosť smerujúcu (aj) proti tomuto dovolaciemu rozhodnutiu v podstatnom uvádzajúc, že prihliadajúc na relevantné časti napadnutého uznesenia, ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd sa ako dovolací súd v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s dovolacou argumentáciou sťažovateľa, s ktorou sa nestotožnil, a preto jeho dovolanie odmietol.

33.2. V uznesení z 26. januára 2022 sp. zn. 1Cdo/99/2019 najvyšší súd v podobných súvislostiach pri interpretácii § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. uviedol, že odvolací súd rozhodol v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, keď uzavrel, že z charakteru uplatneného práva žalobcu na zaplatenie náhrady za zriadenie vecného bremena je ustálené, že išlo o jednorazovú odplatu, keďže vecné bremeno v prospech žalovaného na pozemku, ktorý je momentálne vo vlastníctve žalobcu, vzniklo zo zákona ku dňu 1. 7. 2009 a vlastník pozemku si v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní neuplatnil nárok na odplatu v lehote troch rokov od jeho vzniku, t. j. do 1. 7. 2012, jeho právo sa premlčalo, teda nárok na odplatu za zriadenie vecného bremena bol v čase kúpy pozemku už premlčaný. Uvedené rozhodnutie rovnako prešlo testom ústavnosti, keď ústavný súd uznesením z 12. mája 2022 sp. zn. III. ÚS 272/2022 odmietol sťažnosť z dôvodu jej zjavynej neopodstatnenosti a poukazujúc na svoje predchádzajúce rozhodnutia (III. ÚS 68/2019 a III. ÚS 340/2021) uviedol, že zákon č. 66/2009 Z. z. mlčí v tom, že by sťažovatelia mali mať či už jednorazovú alebo opakovanú náhradu za zriadenie vecného bremena. Záver, že im nemožno priznať opakovanú náhradu, preto nemožno považovať za vylúčenie zákonom predpokladaného následku, a preto v prípade napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu nemožno dospieť k záveru, že by išlo o rozhodnutie, ktoré je nelogické alebo v zjavnom rozpore s právnou úpravou, ktorú najvyšší súd v tejto veci aplikoval (porov. III. ÚS 621/2023, III. ÚS 95/2020). K podobným záverom dospel dovolací súd aj v uznesení zo 14. decembra 2022 sp. zn. 1Cdo/255/2021. V súvislosti s poukazom žalobcov na rozhodnutie sp. zn. 4MCdo/2/2014 (zrušené nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 349/2015) je potrebné uviesť, že dôvod zamietnutia žaloby bol odlišný, týkajúci sa nepriznania jednorazovej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva, keďže v prípade vykonania pozemkových úprav by došlo k duplicite uspokojenia nárokov žalobcov.

34. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

35. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania úprav v príslušnom katastrálnom území.

36. Právna úprava v zákone č. 66/2009 Z. z. predstavuje verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, pretože oprávnenie držať a užívať pozemok neprislúcha konkrétnej osobe, ale druhovo vymedzenému subjektu - obci alebo vyššiemu územnému celku a obmedzenie vlastníckeho práva je zákonodarcom odôvodnené verejným záujmom. Zriadenie vecného bremena bolo spôsobom ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky.

37. Zákon č. 66/2009 Z. z. (obdobne zákon č. 182/1993 Z. z.) *expressis verbis* neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 474/2013 skonštatoval, že hoci zákon č. 182/1993 Z. z. neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vzniká len za náhradu, je potrebné, aby sa pritom vychádzalo z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v kontexte s tým aj s právnou úpravou obsiahnutou v pôvodnom ustanovení § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd sa už skôr vyjadril, že pri nedostatku právnej úpravy možno náhradu za vzniknuté bremeno odvodiť zo všeobecne uznávaných princípov, príkazom na ochranu základných práv a slobôd a zo základného práva vlastníť a užívať majetok (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/89/2008).

38. I v prípade vzniku vecného bremena ustanovením § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. je primeraná náhrada namieste. Všeobecné súdy v doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pozemkov pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena, determinovaných proporionalitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu (porov. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/134/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/198/2014, rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/175/2019).

39. Judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo *ex lege* jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona. Obdobne je tomu tak pri vzniku vecného bremena podľa ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., s poukazom na vyššie uvedené jednotiace znaky (odsek 17 tohto rozhodnutia).

40. Dovolací súd konštatuje, že pokiaľ dovolatelia tvrdia, že rozhodnutie odvolacieho súdu v prejednávanej veci záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, robia tak neopodstatnene. Právne posúdenie sporu odvolacím súdom je v súlade s vyššie prezentovaným ustáleným právnym názorom dovolacieho súdu a nepredstavuje tak nesprávne právne posúdenie veci, či odklon od vyššie uvedenej ustálenej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP a preto dovolací súd dovolanie žalobcov ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

41. V rámci dovolacieho konania bolo potrebné podľa dovolateľov vyriešiť aj právnu otázku či zákonné vecné bremeno konštituované podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. a zákonné vecné bremeno konštituované podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je identické, pokiaľ ide o ich vznik, obsah a práva a povinnosti z nich plynúce. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že svoj právny záver o zamietnutí žaloby nezaložil na identickej právnej úprave zákonných vecných bremien podľa dotknutých dvoch právnych noriem (odvolací súd odkázal na ustálenú rozhodovaciu prax, ktorá právne názory, týkajúce sa priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 182/1993 Z. z. považovala za prijateľné a použiteľné aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z.). Vzhľadom na označené jednotiace znaky zákonných vecných bremien podľa oboch právnych úprav, tieto posúdil ako právne významné a dostatočné pre

meritórne rozhodnutie, preferujúc ich pred žalobcami tvrdenými rozdielnosťami právnej úpravy. Preto zodpovedanie dovolateľmi nastolenej otázky či je zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. a podľa zákona číslo 182/1993 Z. z. identické alebo nie (vzhľadom na jednotlivé rozdielnosti), nebolo spôsobilé privodiť dovolateľom priaznivejšie rozhodnutie.

42. Z uvedeného je zrejmé, že dovolateľmi vymedzená právna otázka označená ako č. 1. nepredstavuje právnu otázku, od vyriešenia ktorej by záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. V dôsledku toho nebol naplnený ani predpoklad prípustnosti dovolania, že odvolací súd by nevyhnutne rozhodol inak, pre dovolateľov priaznivejším spôsobom, ak by v dovolaní nastolená právna otázka bola rozhodnutá správne.

43. Právna otázka, ktorú má odvolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť ako celok rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že odvolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, respektíve v konaní nemôžu mať sami o sebe vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú priamy súvis s rozhodovaným sporom. Dovolatelia, aby mohli byť v dovolacom konaní úspešní (v ponímaní posúdenia nimi namietaného právneho posúdenia dovolacím súdom), musia relevantným spôsobom (t.j. spôsobom predpokladaným v § 432 ods. 2 CSP) spochybníť v dovolaní celú nosnú právnu argumentáciu, na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie, k čomu v posudzovanej veci v uvedenom smere nedošlo. Je tak zrejmé, že meritórny dovolací prieskum tu nebolo možné uskutočniť. Pokiaľ by odvolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, zvolenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

44. S poukazom na vyššie uvedené v súvislosti s dovolateľmi označenou otázkou č. 1 bol daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP, v zmysle ktorého odvolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

45. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP, podľa zásady úspechu strany v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), avšak u žalovaného vznik trov v dovolacom konaní nebol preukázaný, a náhrada trov nebola ani uplatnená, v dôsledku čoho nebola žalovanému náhrada trov dovolacieho konania priznaná (porov. sp. zn. 7Cdo/14/2018).

46. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.